

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

Quinque Parabolæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

inanem gloriam, sed honorem Dei, & fratrum utilitatem quærere studeamus.

Ante omnia sine murmuratione sint fratres, Fortè aliqui leve peccatum astimant murmurare : sed non hic, qui ante omnia monet esse cavendum *a*. Puto autem ne illum quidem leve reputasse, qui murmurantibus agebat *b*: *Non contra nos est murmur vestrum, sed contra Dominum*. Nos enim quid sumus? Sed ne illum quoque qui dixit *c*: *Non murmura veritis sicut quidam murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore*. Illo nimirum exterminatore, qui positus est in hoc ipsum, ut à terminis beatæ illius civitatis arceat murmurantes, & longè faciat à finibus eius : cui dicitur *d*: *Lauda Hierusalem Dominum, lauda Deum tuum Sion, qui posuit fines tuos pacem*. Nihil enim commune habent murmur & pax, gratiarum actio & detractio, zelus amaritudinis, & vox laudis. Itaque in ore trium & talium testium stet hoc verbum, ut pestem istam murmurationis summo opere nobis noverimus esse cavendam.

Tres sunt quibus reconciliari debemus, hominibus, Angelis, Deo. Hominibus per aperta opera, Angelis per occulta signa, Deo per puritatem cordis. Nam de operibus quæ coram hominibus facienda sunt scriptum est: *Luceat lux vestra coram hominibus, ut videant vestra opera bona, & glorificent patrem vestrum qui in cælis est*. De Angelis dicit David *b*: *In conspectu Angelorum psallam tibi*. Occulta autem signa sunt gemitus, suspiria, usus ciliicii, & cætera poenitentiae insignia, quæ Angelis placent. Unde est illud *c*: *Gaudium est Angelis Dei super uno peccatore poenitentiam agente*. Ut autem Deo reconciliemur, nec operibus, nec signis, sed puritate & simplicitate cordis indigemus. Scriptum est enim *d*: *Beati mundo corde; quoniam ipsi Deum videbunt*. Et illud *e*: *Si oculus tuus fuerit simplex, &c.*

PARABOLA I.

De Pugna spirituali.

Rex dives & præpotens Deus omnipotens filium sibi fecit hominem, quem creaverat, cui sicut puero delicato pædagogos delegavit legem, prophetas, cæterosque tutores & actores usque ad præfinitum tempus eius consummationis. Instruxit eum & monuit, Dominum paradisi constituens; omnesque thesauros gloriæ suæ ei ostendens & repromittens, si se non derederet. Et ne quid deesset bonis eius, etiam liberum arbitrium ei indulxit, ut bonum eius esset voluntarium, non coactum. Accepta licentia boni & mali, cœpit eum tædere bonorum suorum, à concupiscentia sciendi bonum & malum. Egressus igitur de paradiso bonæ conscientie, nova quærens quæ nesciebat, qui nulla adhuc nisi bona noverat, paternis legibus & pædagogis relictis manducavit de ligno scientie boni & mali contra vetitum patris : & abscondens se miser & fugiens à facie Do-

XVI.

a Philip. 2. b
b Exod. 16.
c 1. Cor. 10.

d Psal. 147.

XVII.

a Matth. 5.

b Psal. 137.

c Luc. 15. b

d Matth. 5. a
e Matth. 6. c

*Homo creatus
filius Dei.*

*Lib. arbitrio
donatus.
Curiositate ab-
ducitur.*

Sermones S. Bernardi.

E e e e

mini,

mini, coepit vagari puer insipiens per montes altitudinis, per valles curiositatis, per campos licentiae, per nemora luxuriae, per paludes voluptatum carnalium, per fluctus curarum saecularium.

*Concupiscen-
tia abstractus
& illectus,
per varia de-
sideria & pec-
cata voluta-
tur; Hinc ma-
le securus, &
mala consue-
tudine ligatus
tandem despe-
rat.*

Videns autem antiquus praedo lascivum puerum sine custode, sine rectore, procul a domo Patris vagantem, accessit, & pomula illa inobedientiae manu malae persuasionis ei porrigens; postquam consensum ab eo elicuit, aggressus est miserum, & in terram, id est, in terrena eum desideria praecipitans, pedesque, id est, mentis affectiones, ne refurgat, fortissimis ei saecularis concupiscentiae vinculis alligans, manusque operationis, & oculos mentis; misit eum in navim malae securitatis, & flante vehementer vento adulationis, transfexit eum in longinquam regionem dissimilitudinis. Veniens ille in regionem non suam, venalis factus est omnibus, qui praetergrediuntur viam. Discit porcos pascere, filiquas porcorum manducare, dediscit omnia quae didicerat, & discit quae nesciebat, servilia scilicet opera. Vinciturque in desperationis carcere, ubi in circuitu impii ambulat, in mola impietatis circuitio cogitur molere emolumenta malae conscientiae. Proh dolor!

*Deus a. vo-
lens reducere
& salvare
perditum.
Mittit servos
suos ad eum
reducendum;
Timorem qui
urgeat.*

Et ubi nunc est Pater ille potentissimus & dulcissimus atque liberalissimus? Nunquid potest oblivisci filium uteri sui? Absit, absit. Non obliviscitur, sed miseretur, dolet & conqueritur de absentia & perditione filii sui. Mandat amicis, sollicitat servos omnesque suscitavit ad requirendum eum. Unus servorum *Timor*, ad imperium Domini, filii fugitivi vestigia prosequens, in profundo carceris invenit filium Regis carnalibus peccatorum sordibus oblitum, vinculis & catenis malae consuetudinis ligatum, miserum & amentem, in miseris securum & ridentem. Quem verbis & verberibus urgens ut exiret & rediret, tanta miserum confusione dejecit, ut sicut morti jam vicinus jaceret, & adhæreret in terra venter eius. Egressus è vestigio alius cui nomen *Spes*, vidensque filium Regis à timore non erutum, sed obrutum, sed dejectum, accessit leniter, & suscitans de terra inopem, & de stercore erigens pauperem, levansque caput eius, & coacta in unum consolationis veste, oculos eius detergens & faciem: *Heu*, inquit, *quanti mercenarii in domo Patris tui abundant panibus, tu autem hic fame peris?* Surge, obsecro, & vade ad patrem tuum, & dic ei: *Pater, fac me sicut unum ex mercenariis tuis.* Tunc ille tandem vix ad se modicum reversus: Tu ne es, inquit, *Spes*? Et quomodo Spei introitus potuit patere in tantum & tam horribile profundum desperationis meae?

*Et spem qua
trahat & a-
nimet.*

*Perditus inci-
pit respirare.*

*[Sed adhuc ter-
giversatur &
trepidat pa-
vore mala con-
scientiae.*

Ego ego, inquit, sum *Spes* à Patre tibi transmissa, te adjutura, te non desertura, donec te introducam in domum patris tui, & in cubiculum genitricis tuae. Et, ô inquit ille, dulce levamen laborum, dulcis consolatio miserorum! ô una & non infima de tribus cubiculi regis assistricibus, vides

carceris

Parabola de pugna spirituali. 773

carceris mei profundum immane ! vides vincula, quæ tamen ad ingressum tuum iam maxima ex parte dirupta sunt & dissoluta, vides conceptivorum meorum immanem multitudinem, fortitudinem, velocitatem, astutiam : & quis tibi locus hic ? At *Spes*, ne timeas, inquit, qui nos adjuvat, misericors est : qui pro nobis pugnat, omnipotens est : pluresque sunt nobiscum quam cum illis. Super hæc omnia, adduxi tibi à Patre missum equum *Desiderii*, cui cum insederis, me duce ab his omnibus securus proficisceris. Dixit, & mollibus *stramentis* piæ devotionis submissis, & bonorum exemplorum *calcaribus* additis, equo *desiderii* imposuit filium Regis, sed frenum defuit, tanta erat festinatio fugiendi. Illico equus currit infrenis, trahit spes ante. Timor autem retro verberibus urget & minis. Tunc videntes hoc turbati sunt principes Edom, robustos Moab obtinuit tremor, obriguerunt omnes inhabitatores Chanaan. Erruat super eos formido & pavor in magnitudine brachii tui, fiant immobiles quasi lapis donec pertransseat filius tuus Domine, filius tuus iste quem possedisti. Sed cum sic ferantur præcipites, effugiunt quidem, sed non sine periculo : quia sine modo, sine consilio.

Propter quod à Patre transmissa accurrit *Prudentia*, una de summis principibus palatii, in comitatu amicam habens *Temperantiam* : & tenens currentes. *Parcius*, inquit, obsecro parcius : dicit enim Salomon. *Qui festinus est, pedibus offendit*. Si sic curritis, offenditis : si offenditis, caditis : si caditis, filium Regis, quem suscepistis liberandum, inimicis redditis. Nam si ceciderit illicò manus eorum erit super eum. Hæc dicens, *Frenum Discretionis* imposuit fervido illi equo *Desiderii*, ejusque habenas *Temperantiæ* regendas commisit. Cumque *Timor* retro de vicinia & virtute inimicorum, & tarditate fugæ causaretur : Vade inquit *Prudentia*, retro Satana, scandalum es nobis. Fortitudo & laus nostra Dominus, & factus est nobis in salutem. Et ecce *Fortitudo* miles Domini egregius accurrens per campum *Fiduciæ*, extracto gladio lætitiæ. Nolite, inquit, turbari, plures nobiscum sunt quam cum illis. Tunc *Prudentia* curiæ cœlestis assueta consilijs. Cavete, inquit, obsecro, quia hereditas illa, ad quam in initio festinatur (sicut dicit Salomon) in fine benedictione carebit. Proficiscimini igitur non tam festinanter quam prudenter. Inimici enim non sunt in itinere, sed juxta iter scandalum solent ponere in biviiis & triviis, & viarum anfractibus. Præcedam itaque : vos autem tenete viam Iustitiæ : & velociter introducemus vos in castra *Sapientiæ* quæ jam non procul sunt à nobis. *Sapientiæ* enim est, de qua dicitur ; *Cor cupiscens sapientiam discet iustitiam*.

Sic itaque dum viam carpunt, urget *Timor*, *Spes* trahit, munit *Fortitudo*, *Temperantia* moderatur, providet & instruit *Prudentia*, ducit & perducit *Iustitia*, appropinquat filius Regis castris *Sapientiæ*. Quæ novi hospiti-

Eeeee 2

tis au-

Spes eum erigit, & offert Equum desiderii cū stramentis devot. & calcaribus bonor. Exempla.

Hinc fuga, sed præcepto ob frenum defectum. Exod. 15.

Vnde submittitur consiliarius i. e. Prud. habens secū comitem Temperant.

Prov. 19. d Illa imponit frenum discretionis hæc habenas moderaturq

In auxiliū accurrit generosus miles, Fortitudo.

Prov. 20. Sed Prud. monet caute ambulare per viam Iustitiæ.

Demum appropinquat castris Sapientiæ Sap. 63

*Quæ fossa Hu-
militatis & mu-
ro Obedientiæ
munita sunt.
Intromittitur
Fil. Reg. per
portam profess.
à janit. provi-
do.*

*Et duce Sapi-
entiâ ad eius
Arcem perdu-
citur.*

*Ibique cum
gaudio excipi-
tur.*

Psal. 106.

*In angustiis ad
Regem pro au-
xilio Legatus
mittitur Ora-
tio.*

*Insidens Equo
Fidei.*

tis audito adventu, præoccupat eum, qui se concupiscit, occurrit & ostendit se in viis hilariter. Fossa verò profundæ *Humilitatis* castra cingebat; super quam fortissimus & pulcherrimus murus *Obedientiæ* ædificatus caelos penetrabat, quem bonorum exemplorum historiæ undique depictæ mirabiliter decorabant. Ædificatus autem erat cum propugnaculis: mille clypei ex eo dependebant, omnis armatura fortium. Porta *Professionis* omnibus patens. Ianitor in limine dignos inducens, & indignos abiciens. Præco super portam clamans: Si quis diligit sapientiam, ad me declinet, & eam inveniet: & eam dum invenerit, beatus est si tenuerit eam. Huc filius Regis, occurrentis sibi *Sapientiæ* ducatu introductus, immò ulnis deportatus, familiæ regię vallatus obsequiis, ad mediæ civitatis Arcem perducitur, ubi ipsa ædificavit sibi domum, excidit columnas septem, subdidit sibi gentes, superbiorum & sublimium colla propria virtute calcavit. Ibi collocatur in lecto *Sapientiæ*, quem ambiunt sexaginta fortissimi ex fortibus Israel, uniuscujusque ensis super femur suum. Adest David in tympano & choro, in chordis & organo: cæterique cœlestis curiæ paranymphe gaudentes & exultantes magis super uno peccatore pœnitentiam agente, quàm super nonaginta novem justis, qui non indigent pœnitentia.

Et ecce veniens ab Aquilone ventus turbinis & ignis involvens totam concussit domum, *Sapientiæ* castra turbavit. Egressus est enim Pharaon cum curribus & equitibus, persequens fugientem Israel. Cogitaverunt etiam unanimiter simul adversus eum, testamentum disposuerunt tabernacula Idumæorum & Ismaelitæ, Moab & Agareni, Gebal & Ammon & Amalech, alienigenæ cum habitantibus Tyrum. Etenim Assur ille magnus exterminator diabolus venit cum illis. Quid multa? Obsessa est civitas, jam surgunt tentationum machinæ, urget undique inimicus ille, in insidiis draco, in aperto leo cogit socios, ignes injicit, perfodit muros; bella suscitatur, insidias submittit, totius urbis minitans excidium. Intus verò timor & angustia, & à vehementi & improvise hostium impetu omnes turbati sunt, & moti sunt sicut ebrius, & omnis sapientia eorum devorata est, & clamaverunt ad Dominum cum tribularentur. Curritur ad arcem *Sapientiæ*, mala nunciantur: consilium quæritur. Reversa enim ad se *Prudentia* consulit sapientiam, quid facto opus sit. Illa accelerandum testatur, & Regis summi quærendum consilium. Et quis, inquit, ibit nobis? At *Sapientia*, *Oratio*, inquit. Et ne moram faciat in eundo, ascendat super equum *Fidei*. Quæsitæ diu *Oratio*, & in tanto tumultu vix tandem inventa adest: ascendit super equum *Fidei*, proficiscitur per viam cœli, nec cessat donec intret portas Domini in confessione, atria ejus in hymnis. Et sicut familiare mancipium cum fiducia accedens ad thronum gloriæ

Parabola de Pugna Spirituali.

775

gloriæ eîi exponit necessitatis suæ negotium. Audito Rex filii periculo conversussad confortem regni sui Charitatem: O, inquit, quem mittam, & quis ibit nobis? At illa, ecce ego, inquit, mitte me. Tunc rex: Prævalens, inquit, prævalebis, & liberabis eum, egredere, & fac ita. Illico egressam à facie Domini reginam cœli, *Charitatem* tota comitatur militia cœlestis: veniensque & descendens in castra, virtute & lætitia præsentia suæ illico omnia exhilaravit, commota composuit, turbata pacavit. Reddita est miseris lux, timidis fiducia. Redit coram *Spes* quæ pene aufugerat, Fortitudo quæ pene corruerat. Resumit constantiam tota sapientiæ militia.

Rex mittit Reginam, Charitatem omni cœlesti militiâ stipatam.

Inde afflictis solatium & gaudium.

At inimici civitatem obsidentes, quænam est, inquiunt, exultatio in castris? Non fuit tanta exultatio heri & nudius tertius. Væ nobis, venit Deus in castra: væ nobis. Fugiamus Israellem: Deus enim pugnat pro eis. Sic fugientibus inimicis, gratiæ Dei *impetus lætificat civitatem Dei, sanctificavit tabernaculum suum Altissimus. Deus in medio eius, non commovebitur, adiuvabit eam Deus mane diluculo. Conturbata sunt gentes, & inclinata sunt regna: dedit vocem suam, mota est terra. Dominus virtutum nobiscum: susceptor noster Deus Jacob.* Suscipiens ergo puerum Dei, pterum suum regina *Charitas* evexit ad cœlum, Patrique Deo repræsentavit. Cui Pater placidus ac serenus occurrens, *Cito* inquit, *proferte stolam primam, & induite illum, & date annulum in manu eius, & calciamenta in pedibus eius. Et producite vitulum saginatum, & occidite illum. Epulari enim & gaudere oportet, quia iste filius meus mortuus fuerat & revixit, perierat & inventus est.*

Sed hostibus metus & confusio.

Psal. 45.

Luc. 15. Demque filius representatur Patri; & induitur stola gloria.

Nota hic quatuor in pueri nostri liberatione. *Primò* pœnitentiam, sed fatuam. *Secundò* fugam, sed temerariam & irrationabilem. *Tertiò* pugnam sed trepidam & meticulosam. *Quartò* victoriam validam & sapientem. Quæ omnia in uno quolibet fugiente de sæculo invenies. *Primò* enim est egens & incipiens: *postea* præceps & temerarius in prosperis: *deinde* trepidus & pusillanimis in adversis: *postremo* providus & eruditus & perfectus in regno charitatis.

PARABOLA II.

De Pugna Spirituali.

INter Babylonem & Hierusalem nulla pax est, sed guerra continua. *Habet unaquæque civitas regem suum. Rex Hierusalem Christus Dominus est, rex Babylonis diabolus. Et cum alterum in justitia, alterum in malitia regnare delectet, rex Babylonis quos potest de civibus Hierusalem per ministros suos, scilicet spiritus immundos seducere, ut servire eos faciat iniquitati ad iniquitatem, in Babylonem trahit. Unde dum unum de civibus suis constitutus speculator super muros Hierusalem trahi cerneret,*

Bellum inter Babylon. & Hierusalem Duo Rege adversarij Christus & Diabolus. Civis Hierusalem cap.

Eeeee 3

nun-

Spes abducitur in Babylonem.

Timor eorum reducit.

Sed Spiritus tristitia ei insidiatur.

Contra quem Spes cum equo desiderii & ense lætitiæ mittitur.

Sed telis hostium eo magis innoxii.

Quia sine freno & sella feruntur precipites.

nunciavit Regi captam prædam in Babylonem duci. Rex verò Hierusalem advocans spiritum Timoris, militem in talibus strenuum; *Vade, inquit, eripe prædam nostram.* Ille ut semper ad omnia imparata paratus, cum velocitate hostes persequitur, & in auribus eorum factus est repente sonus tanquam advenientis spiritus vehementis. *Timor* enim super eos intonuit, & ad vocem virtutis ejus hostium robur omne contremuit, quos in fugam conversos *Timor* non longius persecutus est, sed ereptum concivem reducebat ad propria. Verùm unus ex adversariis Tristitiæ spiritus non erat cum eis, quando *Timor* advenit. Hic cum cerneret socios subito fugientes ab insidiis, in quibus latebat, ocius advolavit. A *Timore*, inquit, solo factum est illud, & est opprobrium omnibus nobis. At ille: Ne timeatis à *Timore* isto. Scio enim quid factò opus sit. Ibi & ero spiritus mendax in angulis semitarum, & amicum me simulabo *Timoris*. Novi enim hominem, nec est agendum cum eo vi, sed fraude. Vos autem expectate finem. Fecit ut dixerat, viarum compendia captans præcessit *Timorem*. Referensque iter per viam, qua gradiebatur *Timor*, obvius ei factus est, amica, sed iniqua cum eo colloquia commiscens, ita ut seducere eum cœperit: & *Timor* nescius bono animo sequebatur. Propè jam erat, ut eos in foveam desperationis impelleret. Sed spectator Regi indicat quid agatur.

Rex autem unum de militibus suis, *Spem* scilicet, præcepit accersiri, quem cum equo desiderii, & ense lætitiæ in auxilium jubet accelerare *Timoris*. Fidelis miles ad imperium egrediens, cum pervenisset ad locum, vibrans ensem lætitiæ, Tristitiam effugavit. Sicque liberatum concivem & impositum equo desiderii præcedens trahebat funiculo promissionum; & *Timor* sequens urgebat factò flagello de funiculis peccatorum.

Ibat igitur voluntarius equus, hinc attractus, inde compulsus; sed in tam rapido cursu timendum ei fuerat ab incurso. Unde & collegerunt milites Babylonici consilium, dicentes: Quid facimus, quia sic evadit, quem jam quasi cum securitate possidebamus? Quomodo plausus inferni versus est in planctum, & per solos duos milites gaudium est in cœlis super sui liberatione concivis? Quomodo periit versutia diabolicæ fraudis? Unus autem ex eis cæteris nequior, cum sceleris hujus opifex esset, profanum protulit consilium, dicens: Vos nescitis quicquam, nec cogitatis, quia modò ad capiendum facilior sit, & si captus difficilius eripi possit. Vos igitur à longè prosequimini, ego me in angelum lucis tranfiguro, ut ignaros viæ tanquam advenas & peregrinos docendi simulatione decipiam. Hunc igitur in modum fraude disposita, Regi nostro speculator annunciat, venire quidem hominem equo impositum desiderii, sed plus quàm oporteat properare, eo quod frenum & sella

Parabola de Pugna Spirituali. 777

fella deesset. Hostes, inquit, à longè prosequuntur, alii tanquam inveterati malorum, viarum compendia captant. Sed & nunc video, in quo armorum nostrorum relucet effigies, à nobis tamen ille exivit. Necessè est eat qui interrogare noverit eum, noster es, an adversariorum ?

Porrò Rex, cujus animum cura semper sollicitat animarum, duos consiliarios suos emittit, *Prudentiam & Temperantiam*. Quarum *Temperantia* quidem equo frenum Discretionis imposuit, & Spem moderatius incedere persuasit. *Persuasio* verò Timorem increpans & arguens improbitatis, de futuro commonuit : & equo sellam circumspectionis apposuit, ut non caderet ascensor ejus retrò ; sed retrò præteriti confessioni peccati, antè meditationi judicii, à *sinistris* patientiæ inniteretur, à *dextris* humilitati. Porrò Spes & Timor dedère calcaria, Spes in dextro pede expectationem præmii, Timor in sinistro supplicii metum.

Sed consiliariis Prud. & Temper. præcauent.

Et facta mora cum advesperasceret, & inclinata esset jam dies, rursus congregati sunt hostes in multitudine, ut dimicent contra eos. Pavet Timor, Spes accelerat : sed vix tandem ad consilium eos Prudentia Temperantiaque revocavit. Et illa : Videtis, inquit, quia dies præcessit, & nox appropinquavit : & qui ambulat in tenebris, nescit quò vadat ? Porrò vobis grandis restat via, nec parva est hostium multitudo. Est autem miles quidam Regi nostro fidelissimus, quem ego novi, castrum habens propè nos positum, & firmissimum est habitaculum : qui in petra posuit nidum suum. Divertamus ad illum, si placet, quia bonum est illic esse. Quod cum placuisset omnibus, & ducem itineris quæsisset, ait Prudentia : Armiger meus *Ratio* præcedet nos : est enim gnarus viarum, & notus justitiæ, utpotè consanguineus ejus. Præcedente itaque Ratione, cæteris subsequenti- bus antevenit Ratio : salutata Iustitia, nunciavit hospites adventare. Quærit illa qui sint : undè, ad quid veniant, seiscitatur. Et cum Regem cognovisset, hilari vultu surgens fugientibus occurrit cum panibus, & obviavit illis quasi mater honorificata, susceptamque Animam ab equo deposuit, in penetralibus domus avida collocavit.

Rursus ingruit prælium.

Prudentia per armigerum Rationem, à Iustitia hospitium & tutelam petit.

Insequitur hostilis exercitus, & castrum obsidens undique inquit si quis fortè pateret ingressus, ac tanquam leo circuit quærens quem devoret. Sed cum undique illud munitum inveniunt, tentoria figunt, excubias ordinant, ne quis ingredi aut egredi valeat, ut mane factò instructis machinis diruant & irruant super eos. Interim pavor paviditate & sollicitudine non piger, nec unquam securus commilitones excitat, justitiam convenit, de munitione loci, de præparatione armorum quærit, adiiciens & illud, ne forte sustentationi deficient alimenta. Ad hæc Iustitia respondit : Situs loci, ut animadvertere potestis, saxosus & inaccessibilis est, in armis, nec in machinis inimicorum timet insultum. Sed quia

Hostilis exercitus eos insequitur, & castrum obsidet.

*Timor diffiden-
tiam & radium
concitat,*

quia aridus est, paucos habet indigenas, quos arido hordeacei panis cibo utcumque sustentat. Et nunc supersunt nobis quinque panes hordeacei, & duo pisces. Et Timor. Quid hæc, inquit, sunt inter tantos? Cœpit igitur magis pavere & tædere; & arguens animam quod ab equo desiderii descendisset, illud sapius memorabat, esse novissima hominis illius peiora prioribus. Equus enim ille præpeti cursu festinus advolabat ad urbem, nec solius rationis commissus ducatus. Ipse, inquit, videris, si non melius erat tibi tunc magis, quam nunc.

*Prudentia re-
darguit Timo-
rem,*

Prope jam erat ut adversus Spem contraria sentientem Timor insurgeret, sed Temperantia Prudentiam advocavit. Accersita Prudentia improbitatem Timoris objurgans; In adversarios, inquit tuos, ô Timor, mucro desæviant. Nescis quia Rex noster, rex virtutum est, Dominus fortis & potens, Dominus potens in prælio? Eat igitur nuncius, qui suorum necessitates exponat, adjutorium flagitet, auxiliatorem adducat. Et quis ire poterit? ait Timor. Tenebræ operiunt terram, & muros obsidet hostium pervigil multitudo; & ignari viæ tanquam in regione longinqua. Advocaverunt igitur hospitem suum Iustitiam. Si quid, inquirunt, potes, adjuva nos. Quibus illa: Bono animo estote. Est enim mihi nuncius fidelissimus Regi, bene notus curiæ, *Oratio* scilicet, quæ in secreto noctis silentio per ignotas semitas arcana cœli penetrare, & cubiculum Regis adire, & opportuna importunitate pium Regis animum flectere non indoctus, supplicatione miserabili laborantibus auxilium solitus impetrare. Eat ille, si placet, ecce enim præsto est. Cumque respondissent omnes, Placet: Prudentia quid Regi insinuet dictante Iustitia, ut fideliter agat, & ne vacuus revertatur præcipiente, cæteris & maxime Timore, ut iter acceleraret deprecantibus, per occultos quosdam muri exitus dimissus est. At ille hostium cuneos penetrans securus, omni ave velocior, in ictu oculi usque ad portas novæ Hierusalem pervenit. Quas cum clausas reperisset & pulsasset, janitoribus ægrè ferentibus, quod intempestæ noctis silentio civitatem impleret clamoribus, & Regi ipsi importunus esse non vereretur: ille perseverabat pulsans, & amplius loquebatur. Aperite mihi, inquit, portas justitiæ, & ingressus in eas confitebor Domino Regi nostro in ore meo secundum multitudinem dolorum meorum, qui sunt in corde meo. Hæc, inquit, porta Domini mei; Iustitia me misit ad vos, ut introducat ad regem, quia ad ipsum habeo secreta quæ perferam. Vox turbinis audita est in terra nostra.

*Nuncius, Ora-
tio, ad Regem
mittitur peti-
turus auxilium*

*Instruitur de
mandato fide-
liter exequendo,*

*Exponit quid
habeat in man-
ibus.*

Rex cum cognovisset nuncium esse Iustitiæ, introduci eum præcepit. Ingressa Oratio ad Regem, adoravit & ait: Rex in aeternum vive. Et ille: Recte sunt omnia circa Dominum tuum, & quæ illius sunt? Oratio: Recte Domine, vestri gratiâ. Porro unum est necessarium. Servus ille vester à cornibus unicornium ad imperium Regis creptus divertit ad militem vestrum

Parabola de Pugna Spirituali. 779

vestrum Dominum meum: & Domine mi, terra illa australis & arens est, & cibum non habet. Det Dominus benedictionem, & terra nostra det fructum suum: Et congregati hostes in multitudine, ut dimicent contra nos: da nobis Domine auxilium de tribulatione: quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus noster. Porrò rex noster, cuius natura bonitas, motus his lachrymis ait: Quem mittemus? ad quem *Charitas*: Ecce ego Domine, mitte me. Rex autem quærebat de sociis, sed *Charitas* domesticam sibi familiam respondit sufficere. Exit ergo una cum nobili illo comitatu suo, gaudio, pace, patientia, longanimitate, benignitate, bonitate, mansuetudine. His stipatus dux insignis progreditur, certusque de victoria, erecto signo triumphali primam pertransit inimicorum, secundamque custodiam. Cumque venisset ad portam, ultro aperta est ei. Ad cuius ingressum facta est lætitia magna in oppido. Cumque suadente gaudio vociferarentur omnes & acclamarent, exortus clamor exterorum castra perterrit. Et illi: Quæ est ista, inquit, vox exultationis in auribus nostris de castris Israel? Non ita heri & nudius tertius. Fortè venit eis auxilium, & impetum facient in nos. Fugiamus ergo Israelem. Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Interim *Charitas* moræ impatiens, ordinari exercitum, aperiri portas, & persequi præcepit inimicos, apertè denuncians: Vadam ad portas inferi. Sicque uno impetu universus *Charitatis* exercitus procedit, quos Babylonii non ferentes fugiunt, sed non effugiunt. Cadent à latere Timoris mille, & à dextris *Charitatis* decem millia.

Rese annuit postulatis; Charitas, cum suo comitatu in auxilium mittitur.

Cuius accessu recreantur obsessi.

Hostes terrentur & sternuntur.

P R A B O L A III.

De pugna Spirituali.

Inter Hierusalem & Babylonem ordinatæ sunt acies ad bellum. Hinc David manu fortis aciem producit virtutum terribilem & ordinatam: in Nabuchodonosor Babylonis spiritualia nequitiæ, suumque vitiorum tumultuosum exercitum dirigit ex adverso. Procedit de castris David tyrunculus novitius nuper in militiam regis juratus, & per manus ipsius æterni David verbi Dei gladio accinctus, & spiritualibus armis insignitus, ingentes gerens animos, & contra regis edictum, ad faciendum sibi nomen, plus quàm ad hostem vincendum impatientissimus. Equus erat ei fervidus, proprium corpus, de succo adhuc sæculi fortis, viridis, lascivus, animusque eius conveniens, cui insidens ferebatur insignis; castrorumque suorum dedignans disciplinam, contemptis sociis, stolidam quadam præsumptione longè præ cæteris progrediebatur æstuans & anhelans ad faciendum sibi nomen. Videns David impetuofam eius præsumptionem, per filium suum Salomonem sub interminatione ei mandavit: Væ soli: quia

David & Nabuchodonosor Reges inimici. Ille virtutum agmen ducit, hic vitiorum. Tyro è castris David prodit ad pugnam. Equus eius proprium corpus.

Quo indiscretè utitur

Sermones S. Bernardi.

FFFF

quia

*contemptis mo-
nitis.*

*Obijcitur ei
hostis Spiritus
Fornicat.*

*Ille jeuniis &
vigiliis equum
perurget.
Nec audit mo-
mentem prudē-
tiam.*

*Vnde mox in
alios incidit
hostes Superb.
& van. glor.*

*Spiritus forn.
fugā simulans
fallit miserum.
Gastrimarg. &
fornic. Equum
jam fatiscētē
sibi vendicant.*

*Mox quoque
eum invadunt
ira, invidi-
a, &c. gula,
crapula, &c.*

*Hinc consuetu-
do desperatio.*

*David lugens
subdit miserū;*

quia si ceciderit, non habebit sublevantem. Cujus ille monita parvipens-
dens, cum sibi vel aliis ostendere magnæ virtutis suæ quæreret occasiones,
& præclarum aliquod facinus moliretur; conspicatur eminus in parte ho-
stili unum de inimicis fortis militiæ, astutiæ nequitæ, arma habentem
ignea, manusque plenas jaculis igneis, multos vulnerantem, vulneratos
occidentem, occisos conculcantem, facilem capientem, difficilem relaxantem;
spiritum Fornicationis.

Hic se ostensurum præsumens præclaram virtutem suam, impetum
in eum dirigit, promptum illum equum suum jejuniorum verberibus vigi-
liarum calcariibus perurgens totus fertur in illum. Clamat à tergo Pruden-
tia: parce, parce: clamat discretio: sustine, sustine, totusque eum concre-
pat Davidicus exercitus. Quos ille omnes surda aure præteriens, fertur
miser totus in malum suum, & nescit. Videns Nabuchodonosor infremit, &
malum ei parans dolos præmittit. Occurrunt enim illi à latere in præcep-
suenti sorores duæ Superbia & Vanagloria, acclamantes ei in dolo: Eu-
ge, euge. Quibus ille miser nimis credulus totus fertur in præcep-
s, & nescit quæ jam undiq; eum circumvallent insidiæ. Spiritus quidem Fornicationis
jam crebrò tales & talium impetus expertus, fugam simulat, & delusum
miserum sequi provocat, donec per patentem portam in medio Babylonis
introducitur suis illum sociis tradidit illudendum. Gastrimargia, & For-
nicatio equum sibi vendicant, nec Dominum suum jus in eo habere ultra
permittunt. Jam quippe deficiebat: jam fatigatus divertere quærebat;
in medio quippe pugnæ sub pugnante ceciderat, & casu suo vehementer
attriverat sessorem suum. Quem illi cibus Babylonis refectum reimpingua-
tum suis subdidere servitiis. In miserum verò ira, invidia, cæteraque vi-
tiorum turba confurgit, & fiduciahiter supra dorsum eius fabricant pecca-
tores. Sed & Fornicatio, cuius nisi terga fugientis nihil adhuc ille viderat,
aperta jam facie & impudenti fronte in eum confurgit, & spicula ignea in
cor eius torquet, gladiumque in cervicem eius exerit, projectumque in
terram conculcat, & coquo regis Babyloniorum Nabuzardan eum tra-
dens, eius immundis gurgitationibus subdidit illudendum. Nec jam pati-
tur, ut honesta in eum vitia manum mittant, sed immundis scurris de co-
quina regis, id est, foedis & horrendis vitiis exhibet irridendum. Sic igitur
captus ab inimicis ligatur funibus malæ consuetudinis, & præcipitatur
in carcerem desperationis.

Rex autem David cooperto capite lugebat, dicens: Absalon fili
mi, fili mi Absalon. Vocansque unum regiæ clientelæ ac sedis in hujus-
modi utilem & probatum, Timorem scilicet ad requirendum eum dirigit,
& Obedientiam secum mandavit, ut ereptum de carcere tutelæ com-
mitteret Obedientiæ. Missus Timor venit & suscitavit miserum, ere-
ptumque

ereptumque de carceralibus claustris & vinculis, sicut sibi iustum fuerat, Obedientiæ tradidit equum suum & restituit, sed ferocem & rebellem, & qui vix ultra Dominum dignaretur agnoscere. Quem Obedientia apprehendens, & freno ferreo cohibens, licet renitentem plurimum & recalcitrantem, antiquo Domino subdidit, docuitque eum mutare fortitudinem.

Susceptum itaque à timore obedientia deducens militem Christi, per aliam viam reduxit in regionem suam, primamque ei mansionem apud *Pietatem* constituit, ut scilicet animos ejus, quos Timor exacerbaverat, Pietas patris revocantis refocilleret. Secundam, apud *Scientiam*, ut sciret unde & quo sibi esset redeundum; sciretque uti & pietate, & timore: ne Pietas extolleret, Timor frangeret. Tertiam, apud *Fortitudinem*, quæ eum ad peragendum reditus sui iter confortaret. Quartam, apud *Consilium*, ut alterius cû consilio omnia faceret, nec à ducatu obedientiæ in aliquo declinaret. Quintam apud *Intellectum*, ut non jam consilio tantum hominum, sed ipse jam intelligere inciperet, quæ sit voluntas Domini bona, beneplacens & perfecta. Ad sextam mansionem pervenit miles Christi *Sapientia*, hospitibus suis eum prosequentibus, nec iter ejus deserentibus, ut jam ei sapiant bona Domini, & exinde cum Moysè velut de monte Abarim repromissiones Dei incipiat contemplari; Et hinc jam pervenitur in Hierusalem, in regnum & civitatem David, in visionem pacis, ubi beati pacifici filii Dei interni & externi omnibus pacificatis ingressi gaudium Domini sui celebrant sabbatum sabbatorum. Amen.

Mittit Timorem qui Equum recuperat ferocem quidem, sed tandem domit ab Obedientia.

A qua deducitur per mansiones varias Pietatis, Scientia,

Fortitudinis, Consilii,

Intellectum,

Sapientia,

Deut. 32.

In civitatem

David, quæ est visio pacis.

A P P E N D I X

ad Parabolas.

Peccantes prima excipit *negligentia* sui; deinde *curiositas* rerum exteriorum, & ad se non pertinentium; deinde ipsarum rerum *concupiscentia*, concupiscentiam sequitur *consensus*; consensum *consuetudo*; consuetudinem *contemptus*; contemptum *malitia*, id est affectus & delectatio peccati. Negligentia tardat; curiositas impedit; concupiscentia ligat; consensus stringit vel obdurat; consuetudo trahit; contemptus præcipitat; delectatio incarceratione desperationis, quare peccator cum venerit in profundum desperat.

Veniens autem Spiritus sanctus, & visitans miseram animam per septiformem gratiam suam primum infundit ei *Timorem*; timori subjungit *Pietatem*, ut miseriam timoris suavitas consoletur pietatis, pietati *scientiam*, scilicet ut sciat uti & timore & pietate; ne à timore tristitia abundantior absorbeat, ne à pietate præsumptio vana præcipitet; scientiæ *Fortitudinem* scilicet contra tentationes, & ut proficiatur in bono, non tantum scientiæ, sed etiam fortitudini *Consilium* suffragatur; ut nec scientiæ, nec fortitudini nimium credatur: sed ut omnia cum consilio agantur, consilio *Intellectum* addit, ut jam in inferiori cordis sui legat per se, non solum quæ consulant homines; sed etiam quæ sit voluntas Dei bona, & beneplacens & perfecta. Intellectui *Sapientiam*, ut quod hætenus consilio, vel intellectu didicerat, jam ei transeat in affectum: ut per semetipsam ex gratia Dei sapiat, & sapidum ei fiat & dulce quicquid hætenus durum videbatur & intolerabile.

Gradatio peccatoris.

Gradatio resipiscentiæ.

FFFF 2

Primum

*Septem dona Sp.
S. totidem vitis
peccatoris oppo-
sita.*

*Septem beatitu-
dines quomodo
in anima homi-
nis per Sp. S. for-
mentur.*

Primumque negligentiae opponit Timorem, & qui timet nihil negligit: Curiositati Pietatem, id est affectum ad Deum, quæ, sicut dicit Apostolus, ad omne opus bonum utilis est, & omnino contraria curiositati: Concupiscentiæ scientiam adnectit, ut sciat seipsam, & in interioribus suis vacans non egrediatur ad concupiscentiam seculi, ne audiat illud. *Si ignoras te pulchra inter mulieres, egredere & pascere hædos tuos*: vel ut sciat quàm vana sunt & caduca quæ concupiscit: consensui Fortitudinem adjungit, ne vincat ad consensum: consuetudini Consilium, quia cum ventum fuerit ad consuetudinem, tunc verè opus est consilio: contemptui Intellectum, quia consilio jam hominum contempto, nisi per se intelligat periculum suum, jam proximus est desperationi: malitiæ Sapientiam, quia sola sapientia vincit malitiam. Destruens autem Spiritus, (scilicet per septiformem gratiã suam,) in anima humana septiformem hanc miseriam statim in ea ædificat septiformem beatitudinem, per Spiritum Timoris faciens beatos pauperes spiritu: per Spiritum Pietatis beatos mites: per Spiritum Scientiã beatos lugentes: per Spiritum Fortitudinis beatos esurientes & sitientes justitiam; per Spiritum consilii beatos misericordes; per Spiritum intellectus beatos mundo corde: per Spiritum patientiã beatos pacificos, cum sapientia vincit malitiam, & pax illa Dei exultat in corde quæ exuperat omnem sensum: & hæc est perfectio servorum Dei.

ALIA PARABOLA

De Christo & Ecclesia.

a Matt. 22.

b Exod. 1.

c Exod. 3.

*Capivitas Isra-
elitarum sub Pha-
raone, typus ca-
pivitatis nos-
tra sub diabolo.*

*Christus sibi de-
sponsat Ecclesi-
am.*

*Paranymphus
eius David.*

d Psal. 44. a

Esaïas,

e Esaï. 55.

*aliquæ Prophe-
tæ.*

Simile est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo ^a. Cumque dies instaret nuptiarum, consuluit pater filium, quam vellet ducere. Ille se elegisse & prælegisse Ecclesiam respondit à sæculo. At pater: Sed captiva, inquit, tenetur in Ægypto, ibique servit in luto, & laterè ^b, venundata sub peccato. Induratum est cor Pharaonis super eam, & aggravata manus: nec dimittet eam nisi in manu forti ^c. Et ego, inquit filius, manus tua & brachium fortitudinis tuæ, intrabo Ægyptum in manu forti & brachio extento, & liberabo eam. Et ut obstruam os loquentium iniqua, & redimam eam à calumniis hominum: appendam in statera juxta precium quo venundata est sub peccato, voluntatem scilicet peccati; & econtra precium sanguinis mei: & invenietur illa minus habens, & perveniet ad victoriam judicium meum. At pater: Planè, inquit, perveniet: sed lex est conjugii, sponsæ requirere assensum. Requiretur, inquit, inveni David servum meum, virum secundum cor meum. Mittam eum cum cithara, ut loquatur ad cor ejus, & advocet eam & demulceat animos ejus in luto Ægypti assuetos & putrefactos. Missus David Ægyptum ingreditur: & præparatum habens dulcissimum epithalamii canticum, eructavit de corde suo hoc verbum bonum ^d; *Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliviscere populum tuum, & domum patris tui, & concupiscet rex decorem tuum, quoniam ipse est Dominus Deus tuus.* Jussus etiam Esaïas è vestigio subsequitur, videntq; illam in vinculis captivitatis. *Consurge, inquit, consurge, induere fortitudinem brachii Domini. Elevare, consurge Hierusalem, solve vincula colli tui captiva filia Sion.*

Cumque

Parabola de Christo & Ecclesia. 783

Cumque etiam alii multi intrassent Patriarchæ & Prophetæ, omnes eadem nunciantes, tandem aliquando intelligens illa gratiam Dei surgensque de pulvere, dixit ^f: *Recordatus es mei Domine Deus meus. Misereris, cuius misereris: & misericordiam præstas, cuius misertus eris.* Et sublequens quod sapiens illa Abigail: *Quis, inquit g, me det in ancillam servorum Domini mei, ut lavem pedes servorum Domini mei?* Moxque exurgens, sicut ipsa Abigail, ascendit super asinam, id est, subdidit sibi carnem suam, & secuta est servos regis. Occurrit sponsus festivus & hilaris; tenensque manum dexteram ejus, & in voluntate sua deducens eam, & cum gloria suscipiens eam, introduxit in civitatem regni sui, & in cubiculū genitricis suæ. Et in lectulo charitatis suæ eam collocans, & gratiæ suæ ornamentis eam condecorans, lævâq; suam sub capite ejus ponens, & dextera sua eam amplexans ^h: *Adjuro vos, inquit, filia Ierusalem, ut non suscitatis, neque erigilare faciatis dilectam donec ipsa velit.* Posuitque sexaginta ex fortissimis Israel, qui ambirent lectum, ad bella doctissimos: & unusquisque ensis super femur suum, propter timores nocturnos ⁱ. Osculansque eam osculo oris sui, & valedicens ei, abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, & reverti. Mandavitque ei per Osee Prophetam ^k: *Multo tempore me expectabis, & non erit tibi sacerdos, nec sacrificium.*

Cujus Pharaos ille Ægyptius captans absentiam, convocato exercitu, Veni, inquit, persequar & comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea: evaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea. Surgensque cum omni malitiæ suæ nequitia, Ecclesiæ persecutionem indixit. Moxque ejus castra aggrediens, comprehensum Petrum, fratremque ejus Andream crucifixit, Paulum decollavit, Ioannem exiliavit, Bartholomæum decoriavit, Stephanum lapidavit, Laurentium & Vincentium ustulavit, & sanctorum mortibus, mortiumque & tormentorum generibus omnia complevit ^m. *Posuerunt morticina servorum Dei escas volatilibus cæli, carnes sanctorum bestiis terræ. Effuderunt sanguinem innocentem tanquam aquam in circuitu Hierusalem, & non erat qui sepeliret.* Videns Ecclesia defensores suos positos ut oves escarum, ingemuit: & facta est amaritudo ejus amara. Sed terra Ecclesiæ sanguine Martyrum inpinguata, fidelium segetes multiplici quodam germine refundebat: & in præcisione unius centum vel mille reddens, unde vinci sperabatur, vincebat.

Quod barbara illa inimici nequitia deprehendens infremuit, & ad nota calliditatis suæ arma refugiens, à persecutione interim conquievit, viresque contraxit, gladium revocavit, consilium mutavit. Nullus pejor, inquit, quàm domesticus inimicus. Effundam igitur contentionem super principes eorum, & errare eos faciam in invio, & non in via ⁿ. Et cum dicent, pax, pax: non erit pax ^o. Sed suscitabo inter eos hæreses & schismata, & ci-

f Exod. 33.

g Reg. 25.
Consentit Ecclesia, & persequitur coniugium.

h Cant. 2.

i Cant. 3.
Sponsus abiit in regionem longinquam.

k Osee. 3.

l Exod. 15.
Interim Ecclesia persecutionibus premitur.

x. à Tyrannis.

m Psal. 78.

n Psal. 106.

o Hier. 6.

yili & intestino quodam bello omnia turbabo : & facilius suo eos gladio faciam interire, quàm meo. Dixit, & mox terribilis illa hæcenus Ecclesiæ acies ordinata, facta est non terribilis; quia deordinata. Mutuis quippe se vulneribus impetentes, seque invicem hostiliter concidentes, hostibus à longe stantibus & ridentibus, risum & insultationem, Ecclesiæ verò lustum & intolerabilem incussere dolorem. Amaritudo enim eius prius amara, nunc facta est amarior, cum vipereo quodam malo à filiis suis deflebat discerpi viscera sua. Sed continuo egregij curiæ Christianæ milites prævalere, videntes astutam inimici malitiam, spiritum resumpserunt, arma fidei corripuerunt : & malum ex semetipsis viriliter auferentes, Alexander † cum multis Arrium; Augustinus Manichæum, multosque alios: Hieronymus Epicuræum Jovinianum, cæterique cæteras hæresum & schismatum pestes pervadentes, vel fortiter trucidaverunt, vel prudenter à castris propulerunt, pacemque Ecclesiæ & gaudium restituerunt.

Sed heu, heu, nec mare fluctibus, nec ista vita carere potest tentationibus : nec potest esse pax firma & solida, nisi in regione sua. Videns enim peccator, & invidè irascitur, dentibus fremit & tabescit, & nova parans bella ad spiritualia militiæ arma se convertit. Convocansque sui exercitus egregios illos duces, spiritum scilicet fornicationis, spiritum gulæ, spiritum avaritiæ. Videtis, inquit, quia nihil proficimus & jam totus mundus post ipsos abiit. Sed adhuc experiri habent vires nostras, qui glorientur se jam effugisse vel eluisse artes meas. Dixit, & castris eos Ecclesiæ immittens, & dormientes omnes & ebrios nocte inveniens (qui enim dormiunt & qui ebrii sunt p, nocte dormiunt & nocte ebrii sunt) continue omnia turbavit. Mox enim omnes seiplos amantes, quæ sua sunt quærètes, non quæ Jesu Christi; hæreditate sibi vendicaverunt sanctuarium Dei, & posuerunt tabernaculum nominis eius ? : non Deo in eo, sed voluntatibus, & voluptatibus suis servientes, quæque Deo oblata vel sacrata, in suos usus vertentes; facientes enim sibi de nominibus & officiis religionis, nomina & auctoritates avaritiæ, elationis & vanitatis, tunicam illam charitatis inconsutilem desuper textam per totum *, purpureumque illud fidei pallium precioso sanguine Agni tinctum, quibus nuditatem sponsæ sponsus operuerat, cæteraque religionis ornamenta reluctanti & reclamanti Ecclesiæ detraxerunt, eamque denudantes, nec se vestientes; quam custodire debuerant, nudam reliquerunt, & de statu quietis eam exturbantes, quantum in ipsis est, de mundo fugere compulerunt.

Sed illa clamans & plorans, & nudata turpitudine, & discoopertis natibus, omnia occulta & pudenda sua risui omnium desens exposita, orat filios uteri sui, nec miserentur: obsecrat, & irridetur. Et utraque manu totis viribus panniculos quosdam canonicæ vel monasticæ religionis, qui

Alexand. Episc. Alexandr. egregius Antagonista Arrii, vide Baron. An. Do. 315. & 318.

Demum gravissimè à malis Christianis & Clericis.

Cóser. Serm. in Convert. S. Pauli.

p 1. Thef. 5. b

7 Psal. 73.

Abusus honorum & bonorum Ecclesiæ notatur.

7 Ioan. 19.

Parabola, de Fide, Spe, Charitate. 785

vix manus diripientium effugerant, circa cor & vitales illas partes atrin-
gens, hos saltem dimitti sibi precatur, nec auditur. Et ipsos enim sui illi
non custodes, sed latrones, diripere conantur: ut vel nuditatem suam non
ferens, de hoc mundo fugiat, vel inter eos in frigore malitiæ eorum moria-
tur: fingentes tamen nonnunquam se misereri, vestem de simulatione vir-
tutum, & dissimulatione vitiorum, manu hypocrisis utrinque contextam
vendere illi conantur. Quam illa detestans & abominans, non suscipit, non
recognoscit: Novit illam sapientiæ manibus contextam, tinctam & sacra-
tam Agni sanguine, à sponso sibi derelictam, à filiis sublatam: Aliam nescit,
sed abjicit & respuit. Ideo abjicitur, respuitur, conspuitur, & omnibus op-
probrio habetur.

Hæc sunt nostra, hæc sunt Ecclesiæ periculosa tempora: in quibus
in pace facta est amaritudo ejus amarissima ^f. Sed tria vix abierunt: adhuc re-
stat unum vix, scilicet Angelus Satiæ, in Angelum lucis se transfiguraturus,
sessurus in templo Dei, & ostensurus se tanquam sit Deus ^f. Qui jam my-
steria iniquitatis operatur, prænunciis ejus jam undique Ecclesiæ suggillan-
tibus: *Ecce hic, & ecce illic* ^u. Sed o sponsa Christi noli credere, noli exire:
sed sustine sponsum tuum, qui te non despicit, nec obliviscitur in tribulatio-
ne: sed quarta vigilia veniet ^x ad te ambulans super mare. Et veni Domi-
ne, veni ad liberandam eam Domine Deus virtutum: qui vivis & regnas
per omnia sæcula sæculorum. Amen.

¶ Esai. 38.

¶ 1. Cor. 11.
*Ultima perse-
quentio Eccl. ab
Antichristo.*
¶ 2. Theff. 2.
¶ Matt. 24.

ALIA PARABOLA;

De Fide, Spe, & Charitate.

REx nobilis potens tres habuit filias, Fidem, Spem, & Charitatem, his
delegavit civitatem eximiam, humanam Animam. In qua cum tres sint
arces, Rationabilitas, Concupiscibilitas, Irascibilitas; unicuique suam con-
tradidit: Fidei primam, Spei secundam, Charitati tertiam. Rationabilitati
præficitur Fides, quia fides non habet meritum, ubi humana ratio præbet
experimentum [†]. Concupiscibilitati Spes, quia concupiscere nos non licet
quæ videmus, sed quæ speramus: & spes quæ videtur, non est spes. Irasci-
bilitati Charitas, fervor scilicet fervori: ut fervor virtutis fervori naturæ
dominetur: imò fervor naturalis attollat se in fervorem virtutis. Ingressæ
illa unaquæque pro posse suo domum suam ornat & procurat. Custodem
ergo domus suæ in Rationabilitate Fides ponit Prudentiam, ut suum jus in
ea sibi conservet, & rationem sub legibus fidei & intra terminos à fide po-
sitos cohibeat. Ut autem fiducialiter in domo ageret, addidit & Obedien-
tiam. Ut obedientia processum operis, & tolerantiam haberet laboris,
subdidit & Patientiam. Ut autem etiam inferiorem actuum vel sensuum
familiam regere bene posset & dispensare, ipsam ei Dispensationem sasse-
cit. Ut

*Tres filie Regis;
Fides, Spes,
Charitas.*

† S. Greg. Ho.
26. in Evang.
*His commissa u-
na civitas, A-
nima hum. in
qua tres arces.
Singulis singula
ad custodiam
tradite.
Fides quos cu-
stodes adhibeat.*

a I. Cor. 14. 2

cit. Ut secundum Apostolum * honestè & secundum ordinem omnia fierent, addidit & Ordinem. Ne maledictio intraret domum (Maledicta omnis domus indisciplinata) custodem in porta posuit disciplinam.

Item Spes;

Spes autem in Concupiscibilitate domui suæ Sobrietatem præfecit, ut jus suum in ea sibi conservaret, & principales eius sibi semper servire compelleret. Ut autem inferiorem voluntatum & voluptatum familiam discretè regere sufficeret, ipsa ei subdidit Discretionem. Cui etiam contra concupiscentiam carnis addidit Continentiam; contra concupiscentiam oculorum Constantiam, contra ambitionem sæculi Humilitatem. Et ne egestas intraret domum (*ubi enim multa verba sunt, sicut dicit Salomon b, ibi multa egestas*) silentium custodem posuit in limine.

b Prov. 14. c

Item Charitas.

At Charitas suam domum ad austrum & meridiem positam, amica sibi Pietati commisit; jusque suum omne ei tradidit, subdens ei ad obsequium primum Munditiam corporis, deinde congruas exercitationes, videlicet lectiones, meditationes, orationes, & spirituales affectiones. Et ne ingressa domum miseria conturbaret, Beatitudinem filiorum Dei, qui in septimo gradu, id est in perfectione beatitudinis positi in domo charitatis ludunt & jucundantur, *beati pacifici*, ipsam Pacem custodem in porta constituit. Sic ordinatis domibus suis totius civitatis quasi præpositum quendam œconomum posuerunt Liberum arbitrium.

Inimicus homo
civitatem in-
vadit occupans
primo domum
Fidei

Quo peracto, redeunt in domum patris puellæ regiae. Inimicus homo superveniens, ordinem & gloriam civitatis videns & invidens machinatur insidias, & ingredi cupiens corruptis duobus de præcipuis civibus Discretionem & Dispensationem, universæ malitiæ suæ exercitum introduxit per portas Rationabilitatis & Concupiscibilitatis. Præpositus civitatis Liberum arbitrium, qui totius civitatis dimissus erat custos & arbiter (paterfamilias quippe peregrè proficiscens dedit servis suis potestatem cuiusque operis) ligatur vinculis ferreis, & in carcerem mittitur. Præcipitatis de arce rationabilitatis custodibus suis, mox contra Fidem Blasphemia inducitur. Cum qua irruentes contradictiones, commotiones & confusiones, cæteraque hujusmodi turba, cunctaque sibi diripientes, sibi que quicquid libeat vendicantes, in rationabilitate nihil rationis reliquerunt; & janitorem perempto scilicet disciplina, omnibus intrandi & exeundi copiam præbuerunt.

Deinde Spei.

Porro in domum Spei, (concupiscibilitatem scilicet) ingressa, & omnia sibi vendicans domina Luxuria, totam eam de superioribus dejectam ad ima devolvit, & concupiscentiæ carnis Continentiam, concupiscentiæ oculorum Constantiam, ambitioni sæculi Humilitatem conculcandam tradidit & illudendam. Et perempto Silentio janitorem, omnibus & intrantibus & exeuntibus fecit portam patere. Sobrietatem verò & socias sobrietatis virtutes aut occidit, aut incarceravit, aut in exilium destinavit. Ex-
inde

Parabola de Fide, Spe & Charitate. 787

inde ad superiorem civitatis arcem conicenditur, & Pace janitore & custode summæ beatitudinis perempto, Miseria ingreditur. Mox enim domina Superbia ascendens in arcem (*superbia enim eorum qui te oderunt, ascendit semper*) Pietatem de ea impiè deturbavit, totamque illam Pietatis & pacis familiam morte vel exilio damnavit. Jam quicumque vult sanctuarium Dei ingreditur: quæcunque sancta in eo, quæcunque hætenus filiis Levi tantum accessibilia erant & visibilia, jam profanata, jam direpta ab inimicis in Babylonem transferuntur, & de vasis Templi concubinis Regis Babylonii propinatur. Sic capta est & confusa tota Civitas. Secundum gloriam eius facta est ignominia eius.

Confusis omnibus ad dominam tristis nuncius venit perditæ civitatis. Conturbatæ illæ, pedibus Patris provolvuntur auxilium deprecantes. Causante illo, & custodis Liberi arbitrii arguente negligentiam: quid, inquit, ô Pater, Liberum arbitrium potest sine adjutrice gratia? Et ego, inquit, dabo gratiam, sed præmittendus est Timor. Ipse enim præibit ante illam parare vias eius. Egressus Timor à facie Domini venit ad civitatem, baculum habens disciplinæ in manu eius. Invenitque portam difficultatis obseratam & obfirmatam vestibus malæ consuetudinis. Janitor procax & improbus Carnis lascivia in portis aderat, qui Timori satis infestus, opprobriis & convitiis eum fatigabat. At ille facto impetu fiduciæ, frangens vectes malæ consuetudinis, portas diruens difficultatis, miserum illum corripit, & baculo eum disciplinæ quem tenebat, usque ad mortem perurget. Statimque signum advenientis gratiæ super portas elevans, totam civitatem vertit in timorem. Post quem gratia ingreditur civitatem, secum totum illum Virtutum cælestium exercitum adducens. Mox pars inimica disparuit, virtutes vero ad nota præsidia recurrunt. Procedentes illico, & seipsas deceptas fuisse accusantes Discretio & dispensatio, veniam precantur: prodit de vinculis & ad occursum dominæ Gratia festinat Arbitrium, sub regno gratiæ nunc tandem se sperans fore liberum. Fercula preparantur Filiabus Regis domus suæ, & mensæ ponuntur congruæ. In mensa quippe Fidei panis ponitur doloris, & aqua angustia, & cætera poenitentia fercula. In mensa Spei panis confortans, & oleum exhilarans faciem, & cætera consolationis fercula. In mensa Charitatis panis vitæ, vinumque lætificans, & omnes delicia paradisi. Jam ingrediuntur & epulantur, & custodiunt civitatem. Sed nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam.

Demum charitatu.

Psal. 73. d

Filia à patre postulat auxiliium.

Ille gratiam promittit, sed præmissio timore.

Sic fugantur hostes.

Et civitas recuperatur.

Psal. 126. a

